

6. Українцям у Польщі видаватимуть електронні посвідки, що дозволять перетин кордонів у ЄС. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/07/23/7143727/>

**Цибульська Ольга Юріївна**

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**JUS ROMANUM & СТАНДАРТИ ЄС: НА ПРИКЛАДІ «ZAPIS» В  
СПАДКОВОМУ ПРАВІ ПОЛЬЩІ**

В умовах воєнної агресії РФ проти України подальшої актуальності набуває дослідження приватно-правових інститутів тих держав, що є учасниками ЄС, адже значна кількість громадян нашої держави в умовах бойових дій, які розпочала зазначена вище держава-терорист, була вимушена шукати захист саме на території ЄС.

Польща є однією з тих держав, яка прихистила більшість українських громадян з початком нападу РФ на нашу територію. А тому дослідження законодавства в сфері регулювання приватних правовідносин в Польщі є актуальним як з теоретичної так і з практичної точок зору.

Формування приватно-правових інститутів в цивільному законодавстві Польщі як і в більшості країн, що відносяться до континентальної системи права, відбувалося під впливом запозичення ідей римського приватного права. Не є виключенням і норми спадкового права, в яких продовжують існувати визначальні засади *jus romanum*, що зародилися більше двох тисяч років тому і вдало трансформувались в системи права сучасних держав, в тому числі, що є учасниками ЄС. І спадкове право Польщі є яскравим прикладом зазначеного.

Сьогодні цивільне законодавство Польщі в сфері правового регулювання відносин спадкування закріплює аналогічний відказам, відомим

римському праву, так званий «*zapis*» (конструкція, внаслідок якої виникають недоговірні зобов'язання між спадкоємцем та третіми особами – вигодонабувачами). Таке твердження базується на дослідженні норм Цивільного кодексу Польщі (далі - ЦК Польщі) [1].

Аналогічна можливість була відомою римському приватному праву. Так, випадками недоговірних зобов'язань в спадковому праві за часів існування римської державності були такі, що виникали внаслідок встановлення в заповіті відказів у формі *legatum* (*per vindicationem* та *sinendi modo*), а також *fideicommissa*. Основна відмінність між зазначеними відказами полягала в наступному:

- по-перше, в історичному періоді їх становлення (*legatum* був відомий ще нормам *jus civile*, а *fideicommissa* з'явився в період імперії);

- по-друге, у формалізмі (на відміну від *legatum*, який міг встановлюватися тільки в межах заповіту, *fideicommissa* був неформальним проханням спадкодавця на адресу спадкоємців в усній чи письмовій формі щодо виконання якої-небудь дії або передачі якого-небудь майнового блага іншій особі) [1].

В ЦК Польщі передбачена можливість зробити відказ в межах заповіту у вигляді розпорядження, що називається «*zapis*» і регулюється ст.ст. 968, 970 – 981.

Визначальними ознаками «*zapis*» є наступне:

- встановлюється в межах заповіту;

- за допомогою такого розпорядження спадкодавець може передавати майно визначеним в заповіті особам, що не є спадкоємцями;

- породжує правовідносини зобов'язального характеру.

Разом з тим, ЦК Польщі передбачає можливість покладати такі обтяження на спадкоємців не тільки за заповітом, а й за законом («*zapis zwykły*»), а також – на самих відказоодержувачів з їх подальшим обов'язком виконати відповідну дію на користь наступного відказоодержувача («*dalszy zapis*»).

Таким чином, на прикладі аналізу досліджуваних норм спадкового права Польщі можна переконатись в тому, що вплив норм *jus romanum* на недоговірні зобов'язання в зазначеній сфері є присутнім. Зазначене, в свою чергу, підсилює інтерес та надає підстави стверджувати, що подальше більш детальне наукове висвітлення окресленого наукового напрямку залишається актуальним.

### **Література:**

1. Kodeks cywilny : USTAWA z dnia 23 kwietnia 1964 r. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lex.pl/akt-prawny/-/akt/dz-u-2016-380-u>.
2. Покровский И.А. История римского права. /И.А. Покровский/ URL: <http://www.allpravo.ru/library/doc2527p0/instrum3503/item3635.html>.

***Харитонов Роман Феліксович***

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

***Ємельяненко Юлія Сергіївна***

*здобувач вищої освіти  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

### **УЧАСТЬ РАДИ ЄВРОПИ У**

### **ПИТАННІ БОРОТЬБИ З РОЗПАЛЮВАННЯМ ТА ПІДБУРЮВАННЯМ ДО НЕНАВИСТІ В ІНТЕРНЕТІ**

Рада Європи використовує низку одночасних стратегій протидії висловлюванню ненависті. Ці стратегії були розроблені відповідно до різноманітних договорів Ради та інших ініціатив щодо встановлення стандартів і моніторингу. Хоча вони загалом збігаються з точки зору загальних цілей і підходів, кожна ініціатива характеризується власними пріоритетами, акцентами та процедурними можливостями. Це призвело до значної різноманітності стратегій, розроблених Радою для боротьби з мовою